

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Langmorkje Almenning v/ Ragnar Bjertnæs
Randsverk
2680 VÅGÅ

Vår dato: 04 DES 2012
Vår ref.: NVE 201205693-4 ksk/auko
Arkiv: 312/002.DGBZ
Deres dato: 21.08.2012
Deres ref.: Ragnar Bjertnæs

Saksbehandler:
Auen Korbøl

Langmorkje Almenning - Søknad om tillatelse til bygging av Randsverk minikraftverk i Vågå kommune i Oppland - NVEs vedtak

Bakgrunn

Den 21.08.2012 mottok NVE et utkast til en søknad fra Langmorkje Almenning om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Randsverk minikraftverk i elva Rinda i Vågå kommune i Oppland. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 710 kW.

Sjoa er varig vernet gjennom verneplan I (06.04.1973). Bakgrunnen for at varig vern ble fremmet for Sjoa var i hovedsak urørthet. Sjoavassdraget ligger i kommunene Lom, Vågå, Sel og Nord-Fron. Sjoavassdraget strekker seg fra høyfjellet i Jotunheimen og Sjødalen, gjennom kulturlandskapet i Heidal og ut i Gudbrandsdalslågen ved stedet Sjoa i Gudbrandsdalen. Hele landskapsbildet, der vassdraget er et sentralt element, er preget av urørthet og har et stort mangfold hva gjelder elveløp, geomorfologi, botanikk og fauna. Den omsøkte elven Rinda er en sidegren i Sjoavassdraget og renner ut i elven Sjoa ved Rindhølen. Av andre inngrep finnes det per i dag et minikraftverk ved Stuttgongfossen i Sjødalen. Minikraftverket ble opprinnelig bygget på 1950-tallet, men har blitt restaurert og sto ferdig i 2007.

I St.prp. nr. 75 (2003-2004), supplering av verneplan for vassdrag, ble det åpnet for å gi konsesjon på mikro- og minikraftverk som har en installert effekt mindre enn 1 MW. Dette ble vedtatt av stortinget 18.02.2005, jf. vedtak nr 240. Det er satt som en klar forutsetning at eventuelle utbygginger ikke må komme i konflikt med verneverdiene.

Planlagt utbygging

Det er Langmorkje Almenning ved Ragnar Bjertnæs som søker om å bygge Randsverk minikraftverk. Minikraftverket er tenkt å nytte et fall på 80 meter med inntak på kote 730 like ved riksvei 51 i Randsverk. Her er det planlagt en inntaksdam som har en lengde på 32 meter. Dammen skal være kjørbar med betongdekning på begge sider. Høyden på dammen er tenkt å være 2 meter og volumet på dammen er beregnet til 650 m³. Neddemt areal er estimert til å bli ca. 900 m². Det er planlagt en tilkomstvei på 50 meter fra riksvei 51 ned til inntaket. Rørtraseen er planlagt nedgravd langs riksvei 51 og fylkesvei 257 på hele den 1500 meter lange strekningen ned til kraftstasjonen på kote 654. Rørdiameter skal være både 700 og 800 mm.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 18
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Kraftstasjonen er planlagt med maks slukeevne på 1200 l/s og minste slukeevne er 12 l/s. Middelvannføringen er estimert til 6-700 l/s. Den planlagte minstevannføringen om sommeren er 105 l/s, og 15 l/s om vinteren. Alminnelig lavvannføring ligger et sted mellom 42 og 50 l/s ifølge søknadsutkastet.

NVEs anmerkninger

Kraftutbygging i vernede vassdrag skal unngås der utbygginger svekker verneverdiene i vassdraget jf. vannressursloven § 35 1. ledd post 5. Det må imidlertid foretas en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, der det legges vesentlig vekt på de berørte verneverdiene. NVE legger særlig vekt på endringer i vannføringsregimet og naturinngrepene ved vurdering av hvilke virkninger kraftutbyggingen vil ha på verneverdiene.

NVEs vurdering

NVE sine vurderinger er basert på informasjonen som er gitt i utkast til søknad, verneplan I for vassdrag, lavvannskart fra NVE og andre tilgjengelige kilder, samt gjeldende lover og retningslinjer. Vi mener vi har tilstrekkelig informasjon til å fatte vedtak i saken.

Det overordnede målet med vassdragsvern er å ta vare på et utsnitt av norsk vassdragsnatur. De vernede vassdragene skal nyttes til rekreasjon og friluftsliv, forskning og undervisning og en del vil ha status som referansevassdrag. Sjoavassdraget ble vernet i forbindelse med Verneplan I og var dermed et av de første vassdragene som ble varig vernet. I dette lå det begrunnelser om at vassdraget var det eneste uberørte store vassdraget på Østlandet. Hele vassdraget ble definert som et viktig referanse- og forskningsområdet som var helt uerstattelig. I verneplanen står det: *"Vassdraget bør i sin helhet bevares som type- og referanseområde."*

Søkeren har målt middelvannføringen i elven til å være 6-700 l/s. Dette stemmer noenlunde med NVE sine lavvannskart som estimerer middelvannføring til å være 561 l/s. Videre har søker oppgitt 105 l/s og 15 l/s som minstevannføring for henholdsvis sommer og vinter. Med en slukeevne på 1200 l/s vil vannføring nedenfor det planlagte inntaket bli lik minstevannføring, eller lavere, i 310 dager i året iht. søknaden. Overløp vil i hovedsak begrense seg til månedsskiftet mai-juni, samt en kortere periode på høsten, totalt 55 dager i året. Restvannføringen er beregnet til 22 l/s og vil ikke gi noen nevneverdig påvirkning på vannføringen nedenfor inntaket. Den omsøkte delen av Rinda vil dermed framstå som et vassdrag med kun noe minstevannføring det meste av året. NVE vil bemerke at en slukeevne på ca. 200 % av middelvannføring er usedvanlig høy til å være i verna vassdrag.

Olje- og energidepartementet skriver følgende i en klageavgjørelse i for Råfoss kraftverk datert 05.01.12: *"Det er et uttalt mål at vannføringen i et verna vassdrag skal være variert og gjenspeile naturlige forhold også etter en utbygging."* Etter NVE sin vurdering vil den omsøkte utbyggingen i Rinda påvirke den naturlige vannføringen i så stor grad at det i seg selv vil være i direkte strid med hensikten bak vassdragsvernet og ønsket om å bevare de naturlige forholdene i elven, jf. begrunnelsen for vernet av Sjoa, referert ovenfor.

I de tilfeller der NVE har gitt konsesjoner til nye kraftverk i verna vassdrag har slukeevnen i stor grad ligget mellom 20-50 % av middelvannføringen. I dette tilfellet er det søkt om ca. 200 %. Det presiseres i søknaden fra Langmorkje Almenning at det omsøkte alternativet er det eneste alternativet som er økonomisk realiserbart.

Konklusjon

NVE kan i medhold av vannressursloven § 35, 1. ledd, post 8 unnlate å sende en søknad i vernet vassdrag på høring dersom det er klart at søknaden vil bli avslått. Basert på utkastet til søknad finner vi det klart at søknadsutkastet må avslås.

NVE avslår søknaden om bygging av Randsverk minikraftverk uten ytterligere saksbehandling da kriteriene i vannressursloven § 35, 1. ledd, post 5 ikke er oppfylt. Det planlagte kraftverket vil

komme i konflikt med vassdragets verneverdier. Tiltaket vil føre til en betydelig endring av naturlig vannføring og dermed ha negative konsekvenser for verneverdiene urørthet og landskapsbilde. Konsesjon kan ikke gis i strid med verneverdiene, jf. vannressursloven §§ 34 og 35, 1. ledd, post 5 og 8.

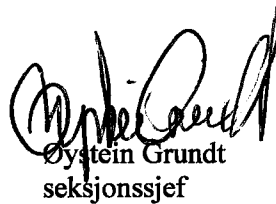
Klagegang

Denne avgjørelse kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen kom fram til partene, jf. forvaltningsloven Kap VI. En eventuell klaget skal begrunnes skriftlig, stilles til Olje- og energidepartementet og sendes gjennom NVE.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingssjef

Øystein Grundt
seksjonssjef

Kopi: Vågå kommune, Edvard Stormsveg 2, 2680 VÅGÅ
Fylkesmannen i Oppland, Serviceboks, 2626 LILLEHAMMER
Oppland fylkeskommune, Postboks 988, 2626 LILLEHAMMER